

Jaarplan 2019

Centraal Bureau voor de Statistiek

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Statistisch programma.....	5
2.1	Regulier statistisch programma.....	5
2.2	Nieuwe Europese verplichtingen.....	6
2.3	Aanvullende statistische diensten	7
3	Innovatie en efficiency	10
4	Bedrijfsvoering, informatiebeveiliging en risicobeheer	14
4.1	Personeel	14
4.2	Maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering.....	14
4.3	Informatiebeveiliging, kwaliteitszorg en gedragscodes	15
4.4	Prestatie-indicatoren	16
4.5	Risicobeheer	17
5	Governance	18
6	Begroting 2019	20
	Bijlage A Prestatie-indicatoren.....	27
	Bijlage B. Organisatie per 31 december 2018.....	29
	Bijlage C. Gebruikersraden.....	30
	Bijlage D. Wegwijzer.....	31

1 Inleiding

In de samenleving groeit de vraag naar betrouwbare data. Burgers hebben behoefte aan transparante, feitelijke informatie. Zowel de landelijke als de lokale politiek ziet het belang van onafhankelijke statistische informatievoorziening. Overheid en bedrijven zijn op zoek naar actuele, nauwkeurige en gedetailleerde informatie zodat zij hun beleid en bestuur evidence based kunnen inrichten. Wetenschappers gebruiken data als basis voor hun onderzoek. Door de groeiende hoeveelheid beschikbare data is het echter steeds moeilijker om vast te stellen welke informatie kwalitatief goed en betrouwbaar is. Het CBS heeft de wettelijke taak om betrouwbare statistische informatie te leveren en is onafhankelijk. Daardoor neemt het CBS in deze dynamische omgeving een unieke positie in.

Dit jaarplan laat zien hoe het CBS in 2019 aan de behoefte aan betrouwbare en maatschappelijk relevante informatie wil voldoen. Het jaarplan 2019 is de eerste uitwerking van het Meerjarenprogramma 2019-2023 en blikkt vooruit op de verwachte resultaten en activiteiten in 2019. In het Meerjarenprogramma (MJP) staat een overzicht van behoeften van gebruikers die het CBS niet kan invullen doordat het over onvoldoende middelen beschikt. Op de website van het CBS is een overzicht te vinden van de statistieken die het CBS samenstelt.

Plannen voor 2019

Het grootste deel van het werkprogramma van het CBS bestaat uit de productie van statistische informatie op grond van Europese wetgeving. Het voldoen aan deze verplichtingen, op tijd en volgens de afgesproken kwaliteit, is daarmee de kern van de CBS-werkzaamheden. Daarnaast maakt het CBS op basis van zijn wettelijke taak statistieken waar geen Europese verplichting op rust, maar waaraan in Nederland behoefte bestaat.

Het werkprogramma van het CBS omvat een veelheid aan onderwerpen. Dagelijks verschijnen tabellen en nieuwsberichten met recente informatie. Gedetailleerde cijfers zijn al vele jaren gratis te raadplegen via de databank StatLine. Ook stelt het CBS zijn volledige databank – bijna 4000 tabellen – als open data beschikbaar.

De wijzigingen in het statistisch programma voor 2019 zijn onder andere het gevolg van modernere productieprocessen van bestaande statistieken. Hierdoor komen de resultaten sneller en flexibeler beschikbaar. Waar mogelijk realiseert het CBS rijkere resultaten, door kwalitatief betere broninformatie te gebruiken of door data uit meerdere bronnen te koppelen.

Het CBS spant zich binnen de wettelijke kaders in om in 2019 verder tegemoet te komen aan de behoefte van gebruikers aan statistische diensten. Bestaande projecten en programma's krijgen in 2019 een vervolg of worden uitgebreid. Mede door de decentralisatie van overheidstaken staan bijvoorbeeld regionale en stedelijke statistieken van overheidswege sterk in de belangstelling. Het CBS speelt hierop in door nauw te overleggen met maatschappelijke actoren en (decentrale) overheden om de statistische informatievoorziening op dit gebied te bevorderen.

Efficiëntere methoden en werkprocessen zijn nodig om binnen de financiële kaders aan de groeiende vraag naar actuele en nauwkeurige statistiek te blijven voldoen. Vernieuwing en innovatie zijn cruciaal om nu en in de toekomst kwalitatief hoogwaardige informatie te leveren. Er komt steeds meer informatie op steeds meer manieren beschikbaar. Voor het CBS is het essentieel om daaruit op innovatieve wijze bruikbare informatie te blijven destilleren voor de statistische processen. Ondanks het beperkte budget zal het CBS zich blijven inspannen om de nodige innovaties te realiseren, waar mo-

gelijk in samenwerkingen en partnerschappen. Het verbeteren en versnellen van bestaande statistieken en het beperken van de regeldruk voor bedrijven en instellingen blijven ook in het komend jaar belangrijke doelstellingen voor het innovatieprogramma.

Om de kwaliteit van de cijfers op een continu hoog niveau te houden, reduceert het CBS het aantal handmatige bewerkingen, zet het nieuwe technische mogelijkheden in en gebruikt het methodes die internationaal het hoogst staan aangeschreven. Waar mogelijk vindt externe validatie plaats. Het Europese statistiebureau Eurostat verlangt kwaliteitsrapportages over de Europees verplichte statistieken. De toepassing van de principes van Lean Six Sigma en Lean Operational Management combineert de aandacht voor kwaliteit en efficiency.

Het CBS streeft naar compliance met algemeen erkende normen en standaarden. In 2019 zal het CBS volledig zijn gecertificeerd volgens ISO 9001 (op het gebied van kwaliteit), ISO 27001 en het ESS IT security framework (op het gebied van informatiebeveiliging) en het Norea Privacy Control Framework.

Het beschikbare budget biedt slechts in beperkte mate ruimte voor belangrijke aanpassingen van het ICT-landschap om continuïteits- en kwaliteitsrisico's te voorkomen. Dit vergt een scherpe afweging van kosten en baten bij ICT- en procesherontwerpprojecten. Noodzakelijkerwijs worden investeringen op dit gebied vooruit geschoven. Het CBS stelt zorgvuldig prioriteiten waarbij projecten voorrang krijgen die noodzakelijk zijn voor de bedrijfszekerheid van de statistische processen en beheersing van de risico's of een belangrijke bijdrage leveren aan de te realiseren efficiency.

Financieel kader

Per saldo valt de bijdrage van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) voor de uitvoering van het basisprogramma van het CBS in 2019 € 2 miljoen lager uit dan in 2018. Dankzij efficiëntie maatregelen en door lagere afschrijvingen is desondanks voor 2019 geen tekort begroot.

In 2017 heeft het CBS een extra bijdrage van € 12 miljoen ontvangen van het ministerie van EZK ter versterking van het eigen vermogen. Deze bijdrage is gerelateerd aan het restant van de taakstelling Rutte II, te weten € 4 miljoen in 2016, € 2 miljoen in 2017, € 4 miljoen in 2018 en € 2 miljoen in 2019. Na 2019 moet het CBS het restant van de taakstelling Rutte II zelf opvangen binnen de begroting. Daarnaast krijgt het CBS van 2021 tot en met 2026 jaarlijks € 2 miljoen minder bijdrage van het ministerie van EZK.

Het eigen vermogen is naar verwachting in 2019 licht negatief. Het CBS heeft daarvoor schriftelijk toestemming gekregen van het ministerie van EZK. Aan het einde van de nieuwe MJP-periode 2019-2023 is het eigen vermogen naar verwachting weer positief. Ondanks het verwachte negatieve eigen vermogen zal de liquiditeit op basis van de huidige inschattingen naar verwachting positief blijven.

Zoals wettelijk voorgeschreven, heeft de Directeur-Generaal van de statistiek het jaarplan, dat bestaat uit het werkprogramma en de begroting, vastgesteld. De raad van advies heeft positief geadviseerd over het werkprogramma en de begroting. Dit advies is voorbereid door het auditcomité, de commissie ICT en de programmaraad.

2 Statistisch programma

2.1 Regulier statistisch programma

Het **reguliere statistisch programma** van het CBS vormt de kern van de output van het CBS en omvat een veelheid aan onderwerpen. Geordend naar thema's betreft dit:

- Arbeid en sociale zekerheid
- Bedrijven
- Bevolking
- Bouwen en wonen
- Financiële en zakelijke diensten
- Gezondheid en welzijn
- Handel en horeca
- Industrie en energie
- Inkomen en bestedingen
- Internationale handel
- Landbouw
- Macro-economie
- Natuur en milieu
- Onderwijs
- Overheid en politiek
- Prijzen
- Veiligheid en recht
- Verkeer en vervoer
- Vrije tijd en cultuur
- Caribisch Nederland
- Dossiers en overige thema-overstijgende output

Het grootste deel van dit programma betreft de productie van statistische informatie op grond van Europese wetgeving. Dagelijks verschijnen er tabellen en nieuwsberichten met de meest recente informatie. Gedetailleerde cijfers zijn al vele jaren gratis te raadplegen via de databank StatLine. Ook stelt het CBS zijn volledige databank als open data beschikbaar. In 2019 voert het CBS een aantal wijzigingen door binnen het reguliere programma. Deze hangen samen met ontwikkelingen in de maatschappij of zijn het gevolg van het beschikbaar komen van nieuwe bronnen of methoden. Enkele voorbeelden van wijzigingen binnen het reguliere programma in 2019 worden hieronder genoemd.

Het productiesysteem van de **integrale inkomens- en vermogensstatistiek** wordt opnieuw ingericht om de microdata sneller en flexibeler beschikbaar te maken.

De jaarreeksen van de **gezondheidsenquête** worden gekoppeld aan informatie over zorg- en medicijngebruik en de doodsoorzaken. Dit levert rijkere output op.

De modernisering van de **doodsoorzakenstatistiek** krijgt in 2019 verder gestalte. Onderdeel daarvan is dat artsen de mogelijkheid krijgen om formulieren elektronisch aan te leveren.

De **zeevaartstatistiek** wordt gebaseerd op een nieuwe bron: veerdienstgegevens van Portbase. Dit leidt tot eenduidigere cijfers, omdat de havenbedrijven van Rotterdam en Amsterdam dezelfde gegevens gebruiken. Ook leidt dit tot een betere kwaliteit van de cijfers.

De toenemende globalisering en digitalisering en de groei van de dienstensector maken het **adequaat blijven meten van de economie** niet vanzelfsprekend. Het CBS onderzoekt de manier waarop nieuwe economische fenomenen beschreven kunnen worden. In 2019 wordt (verder) gewerkt aan de thema's vastgoedmarkt in Nederland, platformeconomie, globalisering, digitalisering en internationale handel, en gratis digitale diensten zoals apps en google maps.

De eerste resultaten van het **onderzoek naar ontwikkelingen in de arbeidsmarkt en de inkomensverdeling** van het CBS en het Amsterdams Instituut voor ArbeidsStudies (AIAS) van de Universiteit van Amsterdam worden in de loop van 2019 gepubliceerd.

Met de Universiteit Leiden werkt het CBS aan **consistente lange reeksen op het gebied van de inkomensgegevens**.

Binnen de **strategische data-alliantie voor de strafrechtketen**, een samenwerkingsverband tussen het CBS en verschillende partijen binnen de strafrechts- en veiligheidsketen, wordt de informatie-stroom uitgebreid met nieuwe registerinformatie op persoonsniveau en met meer mogelijkheden om te koppelen met achtergrondkenmerken.

De samenwerking tussen **De Nederlandsche Bank (DNB)** en het CBS heeft in 2018 een gezamenlijk productieproces en publicatiekalender voor sectorrekeningen (CBS-statistiek) en de betalingsbalans (DNB-statistiek) opgeleverd. Als gevolg hiervan sluiten de macro-economische statistieken over de relatie van Nederland met het buitenland volledig op elkaar aan. In 2019 zetten DNB en het CBS de ontwikkeling van de vernieuwde en gezamenlijke uitvraag bij bedrijven en financiële instellingen voort. Vanaf 2019 voert het CBS de vernieuwde gezamenlijke uitvraag voor de Statistiek Financiën van Grote Ondernemingen / Directe Rapportage (SFGO/DRA) uit.

In 2019 wordt de strategische alliantie met het **Kadaster** verder verdiept. Een aantal grote thema's zal gezamenlijk worden opgepakt en vormgegeven, zoals de energietransitie en de Sustainable Development Goals. De alliantie schrijft samen met een aantal kennispartners voorstellen om het maatschappelijke debat meer met data te ondersteunen. Dit gebeurt in samenspraak met de verantwoordelijke ministeries.

De samenwerking met het Kadaster en de Universiteit van Amsterdam op het gebied van de **woningmarkt** wordt geïntensiveerd. Het doel is om te komen tot eenduidigere cijfers op het gebied van bijvoorbeeld leegstand, zorgvastgoed, planvoorraad en nieuwbouw koopwoningen.

2.2 Nieuwe Europese verplichtingen

Europese statistieken hebben als doel om de ontwikkeling, monitoring en evaluatie van het beleid van de Europese Unie te ondersteunen met betrouwbare, objectieve, vergelijkbare en coherente informatie. Vanaf 2019 geldt de volgende nieuwe verplichting:

- Europese gezondheidsenquête. In 2019 wordt de *European Health Interview Survey* gehouden. Dit is een onderzoek dat de lidstaten elke vijf jaar moeten uitvoeren. Het onderzoek heeft betrekking op de gezondheidstoestand, gezondheidszorg en gezondheidsdeterminanten, en op sociaalgeografische kenmerken van de bevolking in de leeftijd van 15 jaar en ouder.

In 2017 heeft de Europese Commissie het wetgevingsvoorstel voor de *Framework Regulation Integrating Business Statistics* (FRIBS) aangeboden aan de EU-wetgever. Het voorstel is een kaderverordening voor een groot aantal bedrijfsstatistieken, waaronder de statistiek Internationale Handel in Goederen (Intrastat). In 2019 zullen de onderhandelingen tussen het Europees Parlement en de Raad worden voortgezet.

2.3 Aanvullende statistische diensten

Bij veel gebruikers is een grote behoefte aan statistische informatie en diensten. Voor zover deze niet (meer) zijn opgenomen in het reguliere werkprogramma, kan het CBS deze verzorgen. Dat gebeurt tegen vergoeding van de kosten, begrensd door de wettelijke kaders en gehouden aan professionele standaarden. Net als bij statistieken die onderdeel zijn van het reguliere programma worden de resultaten van dit werk op geaggregeerd niveau voor iedereen tegelijkertijd openbaar gemaakt. Ook dit zijn statistieken van algemeen belang. Hieronder staan enkele voorbeelden van aanvullende statistische diensten die het CBS als onderdeel van zijn wettelijke taak uitvoert.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) bekostigt in 2019 de ontwikkeling van onderwijsindicatoren die informatie geven over de **verwachte onderwijsachterstand** op scholen en in gemeenten.

In navolging van de publicatie in 2017 in de reeks **De Nederlandse Samenleving: kwaliteit van leven** wordt over arbeidsparticipatie, voorzieningengebruik, de welvaart en het welzijn van jongere ouderen (55-75 jaar) gepubliceerd. Ook ontwikkelt en publiceert het CBS in 2019 kernindicatoren over de **integratie** van personen met een migratieachtergrond. Dit wordt gefinancierd door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

De nieuwe door het ministerie van Justitie en Veiligheid bekostigde statistiek **Migratiemotieven** onderscheidt de motieven van onder andere asiel-, arbeids-, gezins- en studiemigranten.

Het onderzoeksprogramma **Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn** geeft eenduidige informatie over de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in de sectoren zorg, welzijn en maatschappelijke dienstverlening, jeugdzorg en kinderopvang. In 2019 wordt het door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) gefinancierde programma verder uitgebreid en vernieuwd met actuele gegevens, vertaling van resultaten naar de praktijk en meer aandacht voor zorgvraag en zorggebruik.

Begin 2019 komen de resultaten beschikbaar van het door het ministerie van VWS bekostigde vooronderzoek naar de effecten van de ontwikkeling dat **ouderen langer thuis wonen** en de factoren die bijdragen aan verbetering van hun kwaliteit van leven.

Op Verantwoordingsdag 2018, de derde woensdag van mei, is de eerste editie van de Monitor Brede Welvaart verschenen. Dit rapport is samen met de reactie van het Kabinet daarop besproken tijdens het Verantwoordingsdebat in de Tweede Kamer en kreeg uitgebreid aandacht in de media. In 2019 verschijnt de **tweede editie van de Monitor Brede Welvaart**, die bekostigd wordt door de ministeries van EZK, Buitenlandse Zaken (BuZa) en Infrastructuur en Waterstaat (IenW). In deze editie staat de integratie van de Sustainable Development Goals centraal.

In 2013 is de Staatsbalans van het ministerie van Financiën vervangen door een Overheidsbalans, die door het CBS wordt opgesteld. Deze statistische publicatie betreft de gehele overheid, dus zowel de centrale als de decentrale overheid en de sociale zekerheidsfondsen. Omdat de Algemene Rekenkamer de financiële verantwoording van het Rijk zonder een balans onvoldoende vindt, heeft het het

ministerie van Financiën verzocht weer een balans voor het Rijk op te stellen. Het ministerie van Financiën overlegt met het CBS over de uitvoer van een **pilot Staatsbalans**, die in 2019 met Prinsjesdag gepubliceerd moet worden.

Het CBS verkende in 2018 de informatiebehoefte op het gebied van **digitale veiligheid** vanuit de invalshoeken cybersecurity, cybercrime en economische impact. De eerste publicaties op basis van de enquêtes die in samenwerking met de Nationale Politie zijn ontwikkeld, worden begin 2019 verwacht. Ook volgt een derde publicatie van de cybersecurity monitor, waarvan de kosten door het ministerie van EZK vergoed worden.

Ook in 2019 wordt ieder kwartaal een **Internationaliseringsmonitor** gepubliceerd. De monitor die in het eerste kwartaal verschijnt, gaat over de Verenigde Staten. De overige monitors belichten inzichten uit de projecten van het ontwikkelprogramma globalisering. Zowel de internationaliseringsmonitor als het ontwikkelprogramma globalisering worden door het ministerie van BuZa gefinancierd.

In 2019 wordt een jaarlijkse publicatie uitgebracht over **de staat van het internationale bedrijfsleven**. Hierin wordt informatie gegeven over de kenmerken van bedrijven met internationale activiteiten. De publicatie wordt gefinancierd door het ministerie van BuZa.

De afgelopen jaren is bekostigd door het ministerie van EZK statistische informatie over **het MKB** ontwikkeld en gepubliceerd op www.staatvanhetmkb.nl. Dit zal in 2019 een vervolg krijgen.

Bekostigd door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) wordt gewerkt aan de ontwikkeling van de **Natuurlijk Kapitaalrekeningen** (ecosysteemrekeningen) voor Nederland. Dit project voert het CBS uit samen met de Universiteit Wageningen. In dit experimentele rekeningenstelsel wordt de bijdrage van de natuur aan de economie en het welzijn gemeten.

In 2017 heeft het CBS de uitkomsten van een eerste door het ministerie van Defensie bekostigd onderzoek naar een **defensie specifieke inflatie** voor de verslagjaren 2010 t/m 2015 gepubliceerd. Het gaat daarbij om een prijsindex voor exploitatie-uitgaven en investeringsuitgaven. In 2019 wordt dit onderzoek uitgevoerd voor de verslagjaren 2016 en 2017.

In 2018 zijn de processen en systemen van het **CBS Overheidsregister** uitgebreid met instellingen die onder de Wet Normering Topinkomens (WNT) vallen. In 2019 neemt het CBS deze populatie voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in beheer. De WNT populatie en het CBS Overheidsregister worden in 2019 aangesloten op het Centraal Register van Overheidsinstellingen dat het ministerie van BZK aan het opzetten is.

De afgelopen jaren heeft het CBS in opdracht van de Nationaal Coördinator Groningen onderzoek gedaan naar de **ontwikkeling van de woningmarkt rondom het Groningenveld**. Er is onderzocht in hoeverre de woningmarkt in het aardbevingsgebied zich anders ontwikkelt dan een vergelijkbaar gebied in de omgeving. Elk half jaar worden de resultaten gepubliceerd. In 2019 verschijnen twee nieuwe rapporten, waarbij ook kwaliteitsmarges worden gepubliceerd.

In 2015 en 2016 vond een haalbaarheidsonderzoek plaats naar een **prijsindex voor vastgoed op Bonaire** bekostigd door de Belastingdienst Caribisch Nederland (BCN). Een prijsindex over de jaren 2011 tot 2015 werd gepubliceerd. Eind 2017 tekende BCN voor een vervolg op dit project. De publicatie van de prijsindex wordt tot en met het verslagjaar 2020 gecontinueerd.

Mede door de decentralisatie van overheidstaken staat bijvoorbeeld regionale en stedelijke statistiek van overheidswege sterk in de belangstelling. Het CBS speelt hier op in door in nauw overleg te tre-

den met maatschappelijke actoren en (decentrale) overheden om de statistische informatievoorziening op dit gebied te bevorderen.

Bekostigd door de Topsector Logistiek gaat het CBS in 2019 en 2020 statistieken over het **bestelautovervoer** maken. Dit gebeurt in samenspraak met de brancheorganisaties EVO en Transport en Logistiek Nederland.

Binnen **de natuurstatistieken** wordt de ontwikkeling van de provinciale graadmeters afgerond. Er zijn nieuwe indicatoren ontwikkeld voor de soortgroep planten en de ecosystemen (half-)natuurlijke graslanden, schorren en kwelders, landelijk gebied en stad. Ook wordt de statistische en ecologische robuustheid van de indicatoren beoordeeld. De kosten van de werkzaamheden worden vergoed door Bij12, de uitvoeringsorganisatie voor de twaalf provincies.

In 2019 voert het CBS diverse bestaande en nieuwe onderzoeken uit op het terrein van **grensoverschrijdende statistieken** die onder andere gefinancierd worden uit EU-subsidies. De nabijheidsstatistiek wordt uitgebreid met afstanden naar enkele voorzieningen over de Duitse grens heen.

3 Innovatie en efficiency

De **efficiëntere methoden en werkprocessen** die het CBS de afgelopen jaren heeft ingezet om met minder middelen hetzelfde te realiseren, worden in 2019 voortgezet. Met de Lean Six Sigma methode verbetert het CBS processen. Dat leidt tot meer efficiency en meer grip op de verschillende processen. Lean Operational Management (LOM) wordt toegepast met het doel om in teamverband laagdrempelig knelpunten in het proces te verhelpen, zodat kritische prestatie-indicatoren gerealiseerd en aangescherpt worden. Ook Scrum werpt binnen het CBS zijn vruchten af. Dit is een flexibele methode om met een multidisciplinair team werkende producten op te leveren in korte sprints met een vaste lengte van één tot vier weken.

Innovatie is cruciaal voor het CBS. Het is nodig om nu en in de toekomst kwalitatief hoogwaardige statistische informatie te leveren binnen het steeds teruglopende budget. Bij het vernieuwen en innoveren is de samenwerking tussen business en IT van belang. In de afgelopen jaren heeft het CBS hierbij ervaringen opgedaan met Agile, Scrum, KANBAN, DevOps en decentraal ontwikkelen. Bij de volgende stappen is de Agile werkwijze het uitgangspunt.

Met het innovatieve **CBS Center for Big Data Statistics** maakt het CBS maximaal gebruik van de maatschappelijke waarde van veelal private databronnen voor de statistiek. Het gebruik van deze bronnen kan gericht zijn op toepassing in het reguliere programma of als aanvullende dienstverlening, ook op regionaal niveau. Samen met één of meer van de ruim 40 partners, maakt het CBS hiermee nieuwe indicatoren, maakt het bestaande indicatoren actueler of meer gedetailleerd en verlaagt het de lastendruk. Resultaten worden allereerst gepubliceerd op de innovatiepagina op de CBS-website. Gebruikers kunnen hier feedback geven. Vervolgens wordt de innovatie eventueel in productie genomen. Het CBS geeft in 2019 prioriteit aan de volgende onderwerpen: mobiliteit, gezondheid, energietransitie en luchtkwaliteit.

De toekomst van de **dataverzameling** door het CBS, via persoonlijke en telefonische interviews, via internetvragenlijsten, via administratieve bronnen en big data, omvat kansen en risico's. Ontwikkelingen in de buitenwereld zorgen voor accentverschuivingen, waarbij de verhouding tussen de genoemde modes blijft veranderen. Afnemende respons op vragenlijsten, de relatief hoge kosten van persoonlijke en telefonische waarneming en een toenemende maatschappelijke gevoeligheid voor privacy vormen risico's. De dalende respons bij internetwaarneming is een maatschappelijke trend. Interviews maakt een kleiner onderdeel uit van het waarneempakket. Secundaire waarneming en big data worden steeds belangrijker. Interviews (persoonlijk en telefonisch) blijft wel essentieel bij moeilijk benaderbare doelgroepen en voor thema's waar secundaire waarneming en big data moeilijk gegevens opleveren.

De **kansen op het gebied van dataverzameling** liggen in de steeds grotere beschikbaarheid van data uit verschillende bronnen. Zo wordt bekeken welke mogelijkheden big data bieden. Het CBS Center for Big Data Statistics speelt hierin een belangrijke rol.

Om de respons op enquêtes op peil te houden, wordt voortdurend gewerkt aan betere benaderstrategieën. Er is een **methodologisch verantwoorde benaderstrategie** ontwikkeld, die gebruikmaakt van beloningen ter motivatie om deel te nemen aan enquêtes (incentives) en flexibele vragenlijsten, waarbij het persoonlijke waarneemdeel zich met name richt op slecht responderende doelgroepen. Dit heeft geleid tot een reductie van de omvang van het interviewerscorps en van de kosten van het

veldwerk. In 2019 wordt deze benaderstrategie toegepast bij de onderzoeken waar dit in 2018 nog niet is gebeurd, zoals de Enquête Beroepsbevolking.

Het grootschalige **programma voor de aanpassing van het dataverzamelingsproces (Phoenix+)** wordt uitgevoerd om de bedrijfscontinuïteit van dataverzameling te garanderen, om de flexibiliteit en gebruikersvriendelijkheid voor deelnemers aan enquêtes te verbeteren en om de snelheid en efficiency van het proces te verhogen. Internetwaarneming en nieuwe manieren van waarnemen (zoals via mobiele telefoons) zijn hierbij belangrijke elementen. Eind 2019 moet ruim 90% van de functionaliteitsbouw gereed zijn en is naar verwachting meer dan de helft van het totaal aantal onderzoeken in de nieuwe omgeving operationeel. In 2020 is het programma volgens planning gereed.

De resultaten van Phoenix+ zijn een belangrijke basis om de waarneming efficiënter en flexibeler te maken, maar vooral om binnen het waarneemdomein beter aan te sluiten op de externe context. Het ontwikkeltraject **Advanced Data Collection** levert in 2019 een visie op over hoe dataverzameling binnen het CBS zal inspelen op de veranderende buitenwereld.

Het CBS is er de afgelopen jaren met een **innoverende communicatiestrategie** in geslaagd burgers, bedrijven, instellingen, politici en bestuurders beter te voorzien van feitelijke informatie. De interface naar de open databestanden van het CBS (StatLine) is vernieuwd en de toegankelijkheid is daardoor vergroot. Ook de indirecte informatieverstrekking aan het publiek en doelgroepen via nieuwsmedia en andere intermediairs is effectiever geworden. Om te zorgen dat CBS-informatie in de diverse online kanalen nog beter wordt gevonden en gebruikt, zullen in 2019 onder meer verbeteringen in de platformtechnologie plaatsvinden.

De transitie van papieren publicaties naar interactieve en dynamische online-communicatie wordt geïntensiveerd. Hiermee gaat de CBS-output ook aan de nieuwste toegankelijkheidseisen voldoen. De directe strategie, het rechtstreeks informeren van specifieke doelgroepen, wordt versterkt. Het CBS verbetert de **crossmediale aanpak** zodat gebruikers waar ze ook zijn en met welk middel ze ook werken, informatie kunnen krijgen van het CBS. De multimediale contentproductie die daarvoor onmisbaar is, wordt uitgebreid.

Het CBS stelt zijn statistiek als open data beschikbaar voor de hele samenleving. De wijze waarop het CBS die open data toegankelijk maakt, wordt de komende jaren vernieuwd. In 2019 wordt een **CBS Information Dialogue applicatie** ontwikkeld, waarmee gebruikers direct antwoord krijgen op concrete vragen naar feitelijke informatie. In een eenvoudige dialoog wordt de informatiebehoefte van de vragsteller nauwgezet gespecificeerd, zodat deze het best mogelijke antwoord terugkrijgt. In eerste instantie zal het Information Dialogue systeem de antwoorden genereren uit beschikbare open data en andere open content. Voor vragen die daarmee niet beantwoord kunnen worden, wordt technologie ontwikkeld die met automatisch gegenereerde zoekalgoritmes het juiste antwoord vindt in de onderliggende data. Dit gebeurt met inachtneming van alle privacy-vereisten. Het CBS ontwikkelt een deel van deze technologie zelf maar werkt ook samen met partners die beschikken over specifieke kennis en technologie.

Voor het **verbeteren en versnellen van bestaande statistieken** richtte de aandacht zich in 2018 op onderzoek naar de mogelijkheden van data science technieken en big data- en internetbronnen. In 2019 wordt verder geïnnoveerd om de processen en de productie efficiënt en slim te maken en houden. Zo probeert het CBS al bij de bron, bij primaire waarneming bij degene die de vragenlijst invult en bij secundaire waarneming bij de bronhouder, de kwaliteit van de data te verhogen. Dit gebeurt bijvoorbeeld door (meer) automatische controles toe te voegen aan internetvragenlijsten. Slimme technieken zoals machine learning vormen steeds vaker de basis van het verwerkingsproces van ge-

gevens. Handmatige acties in het productieproces worden tot een minimum beperkt. Verder wordt onderzocht of deze aanpak kan bijdragen aan het verminderen van bijstellingen.

Het verder verkleinen van de bijstelling in de opeenvolgende berekeningen van de economische groei heeft continue aandacht. Het **programma vermindering bijstelling economische groei** wordt in 2019 voortgezet.

In 2019 zet het CBS het onderzoek uit 2018 op het gebied van **webscraping** in combinatie met text mining voort. Het doel is om achtergrondkenmerken te verzamelen van bedrijven, zodat nieuwe classificaties gevormd kunnen worden, die niet door de standaard bedrijfsindeling (SBI) worden gedekt. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om duurzame bedrijven, cybersecurity bedrijven en fulfilment centers (bedrijven die bij internethandel klantbestellingen afhandelen). Door deze populaties van bedrijven vervolgens te koppelen met databronnen worden bestaande statistieken verrijkt en ontstaan ook nieuwe producten, zoals dashboards van bepaalde groepen bedrijven.

In 2018 zijn de prijzen in winkels opnieuw verzameld door het gebruik van internetdata via onder andere webscraping en de levering van transactiedata (verkoopbestanden) van retailketens. In 2019 wordt de winkelwaarneming teruggebracht tot 400 winkelbezoeken per maand, in 2010 waren dat nog 4000 winkelbezoeken. Eind 2019 kan de winkelwaarneming van consumentenprijzen volledig worden beëindigd. Dat levert een grote kostenbesparing voor de dataverzameling op. Uit de verkregen big data bestanden worden met moderne statistische methoden de prijsindices berekend. In 2019 zal het onderzoek naar **nieuwe reken- en classificatiemethoden** worden voortgezet onder andere met financiële ondersteuning door de Europese Commissie. Tegelijkertijd wordt stapsgewijs het nieuwe verwerkingssysteem van de consumentenprijsindex (CPI) in gebruik genomen, dat is ingericht op de verwerking en analyse van de nieuwe big data bronnen.

Het CBS haalt de basisgegevens voor de statistieken zoveel mogelijk uit bestaande registraties. Deze registraties zijn echter niet altijd toereikend, waardoor (aanvullende) uitvraag bij personen of bedrijven noodzakelijk blijft. Dit gebeurt op zo'n manier dat de regeldruk voor ondernemingen en instellingen zo laag mogelijk is. De **aandacht voor regeldruk** kent vier hoofdthema's voor de komende periode:

- 1) Aandacht voor merkbare doelgroepgerichte verbeteringen voor bedrijven met een relatief hoge CBS-regeldruk.
- 2) Implementatie van een nieuw handhavingsbeleid om voldoende respons binnen te krijgen. Dit strakkere handhavingsbeleid is nodig omdat een fors hogere respons eventueel verdere vermindering in uitvraag bij bedrijven mogelijk maakt. Op basis van evaluaties van een pilot wordt in 2019 besloten of dit beleid verder wordt uitgerold.
- 3) Het verder verbeteren van de communicatie en het vergroten van de doelgroepgerichte benadering inclusief dialoog met bedrijven. Dit gebeurt onder andere door bedrijven meer te informeren over actuele en voor hen relevante output.
- 4) Aandacht voor efficiëntere uitvraag en in totaal lagere (feitelijke en ervaren) regeldruk voor de BV-Nederland. Dit kan een breder domein omvatten dan alleen de CBS-uitvraag. Het CBS werkt hierbij samen met (vertegenwoordigers van) bedrijven.

Om aan de door Eurostat vereiste dekkingsgraad te voldoen, wordt voor 2019 de vrijstellingsdrempel voor bedrijven voor de statistiek Internationale Handel in Goederen verlaagd: voor de invoer naar 0,8 miljoen euro en voor de uitvoer naar 1,0 miljoen euro. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de regeldruk.

Er is een project gestart met Translink, de beheerder van data van het openbaar vervoer (OV), om op basis van OV-chipkaartgegevens veilige en snelle informatie over **mobiliteit** te publiceren.

Een goed functionerend **rekencentrum** is cruciaal voor de productieprocessen van het CBS. Het overgrote deel van de huidige apparatuur in het rekencentrum is afgeschreven en technologisch verouderd. Het risico voor de kwaliteit- en continuïteitsniveaus van de IT-dienstverlening neemt hierdoor toe. Daarom zal de infrastructuur van het huidige rekencentrum in 2019 vervangen worden door nieuwe apparatuur. Kwaliteitsstandaarden en acceptatiecriteria en -testen moeten ervoor zorgen dat de continuïteit van de werkzaamheden gegarandeerd blijft en dat aan veiligheid en privacy gerelateerde vereisten wordt voldaan. Ook worden scripts aangepast en oplossingen bedacht voor functionaliteiten die niet terug komen in de nieuwe omgeving, bijvoorbeeld door aanvullende applicaties en/of aanpassingen in productieprocessen.

4 Bedrijfsvoering, informatiebeveiliging en risicobeheer

4.1 Personeel

De focus van het personeelsbeleid van het CBS richt zich in 2019 op vier speerpunten die bijdragen aan het creëren van een wendbare organisatie met voldoende professionele en betrokken medewerkers. Het stimuleren van ontwikkeling en groei staat hierbij centraal. De vier speerpunten betreffen:

- 1) Vergroot de leiderschapsvaardigheden en het ondernemerschap van **management**. Managers hebben een belangrijke rol in de realisatie van de strategie van het CBS. In 2017 is een nieuw managementprofiel voor het CBS vastgesteld. Een eerste management-review leidde tot een nieuw management development-beleid dat in 2019 wordt omgezet in een leeraanbod voor managers op het gebied van persoonlijke ontwikkeling, verandermanagement en teameffectiviteit- en ontwikkeling.
- 2) Verbeter de **kwaliteit en prestaties van medewerkers** door meer feedback, dialoog en sturing op performance. Om inzichtelijk te maken hoe de aanwezige competenties overeenkomen met toekomstig noodzakelijke competenties is in 2018 gewerkt aan methodieken voor een effectieve personeelsschouw. In 2019 wordt een eenduidige methodiek geïntroduceerd waarbij ook het beoordelen van personeel en het spotten van talent aandacht krijgt.
- 3) Positioneer CBS zichtbaar als **aantrekkelijke werkgever** om de juiste mensen aan te trekken en te behouden. Op gebied van recruitment heeft het binnenhalen van IT'ers en data scientists de eerste prioriteit. Niet alleen om de uitstroom op te vangen van personeel dat de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, maar ook omdat de arbeidsmarkt voor IT'ers en data scientists krappere wordt. Daarnaast richt een recruitmentteam zich in 2019 op een optimale website voor sollicitanten en een versterkte arbeidsmarktcommunicatie.
- 4) Stimuleer **loopbaanontwikkeling** en groei, onder meer door mobiliteit. Het is van belang dat het CBS kan blijven meebewegen met de ontwikkelingen in de buitenwereld. Het ontwikkelen van de organisatie begint bij de continue ontwikkeling van mensen. In 2019 worden voor diverse doelgroepen specifieke acties ondernomen, zoals individuele loopbaanbegeleiding en de mogelijkheid om tijdelijk werkervaring op te doen bij andere teams in de organisatie. Ook wordt een digitaal opleidingsplatform ontwikkeld, zodat medewerkers zich kunnen oriënteren op een training, cursus of ontwikkelvraag.

Om de statistiekvoorziening van overheidswege te bevorderen heeft het CBS in 2018 een **traineeprogramma** ontwikkeld, dat onderdeel uitmaakt van het eveneens in 2018 gestarte Rijks Data Science programma van het ministerie van BZK. Het Rijks Data Science programma is een tweejarige vakopleiding in de vorm van een leer- en werktraject. Het CBS-traineeprogramma maakt deel uit van de statistische opleidingsactiviteiten die het CBS voor zijn eigen personeel en binnen het Europees statistisch netwerk aanbiedt.

4.2 Maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering

Het CBS richt zich op een duurzame bedrijfsvoering. De gebouwen worden duurzaam verwarmd en gekoeld. Het gebouw in Den Haag wordt volledig verwarmd door een Warmte Koude Opslag. In Heerlen wordt het gebouw voor ongeveer 50% duurzaam verwarmd en gekoeld door mijnwater. Evenals in vorige jaren zal de CO₂-uitstoot door het aardgasverbruik volledig worden gecompenseerd met

behelp van internationale Gold Standard certificaten. Ook in 2019 wordt budget gereserveerd om energiebesparende maatregelen te realiseren. Diverse verlichtingsarmaturen worden vervangen door energiezuinige LED-armaturen. Ook worden de schakeltijden van de klimaatinstallaties en verlichtingen geoptimaliseerd zodat er geen overbodig energieverbruik is. Het afval wordt gescheiden en het ontstaan van restafval wordt zoveel mogelijk beperkt of voorkomen ten gunste van afvalstromen die voor compostering en/of hergebruik en recycling geschikt zijn. Bij aanbestedingen wordt rekening gehouden met sociale en milieuaspecten.

4.3 Informatiebeveiliging, kwaliteitszorg en gedragscodes

Informatiebeveiliging

Het **interne toezicht** op de bescherming van persoons- en bedrijfsgegevens wordt in de eerste plaats uitgeoefend door het lijnmanagement. Daarnaast zijn een functionaris voor de gegevensbescherming (FG) en een chief information security officer (CISO) aangesteld. Deze twee functies hebben een toezichhoudend en **adviserend karakter**.

De toezichthoudende taken van de **FG** vloeien onder meer voort uit de Europese verordening op het gebied van gegevensbescherming (Algemene Verordening Gegevensbescherming, AVG) en de Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS-wet). De FG bewaakt de naleving van de AVG. CBS-medewerkers moeten het gebruik van persoonsgegevens vooraf melden bij de FG. Deze verricht de noodzakelijke controles en plaatst de melding in het meldingenregister van het CBS. De **CISO** is verantwoordelijk voor het opstellen, bijstellen, vernieuwen en herzien van het informatiebeveiligingsbeleid, inclusief controle op de werking en naleving van dit beleid.

Op het gebied van privacybescherming en informatiebeveiliging zijn twee doelstellingen bepaald.

Allereerst wil het CBS blijvend volledig voldoen aan de **Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst (BIR)** en aan het European Statistical System (ESS) *IT security framework*. Het BIR bevat alle normen van ISO 27001 en geeft aanwijzingen voor de maatregelen om aan die normen te voldoen (volgens het *comply or explain*-principe). Het ESS-*IT security framework* bevat een deelverzameling van de normen van ISO 27001. Door blijvend aantoonbaar te voldoen aan ISO 27001 laat het CBS zien op het terrein van informatiebeveiliging *in control* te zijn.

In de tweede plaats wil het CBS blijvend aantoonbaar geheel privacy proof zijn. Daarmee wordt gewaarborgd dat het CBS blijft voldoen aan de hoogste eisen op het gebied van privacybescherming.

Kwaliteitszorg

Om de **kwaliteit van de cijfers** op het juiste niveau te houden, zet het CBS het beleid om (meet)fouten, bijstellingen en revisies te verkleinen voort. Daarbij maakt het CBS gebruik van de internationaal best aangeschreven methodologie en nieuwe technische mogelijkheden. Om de kans op fouten te minimaliseren worden handmatige bewerkingen van data zo veel mogelijk geautomatiseerd.

Het **CBS-managementsysteem** is gericht op continue verbetering op basis van risicoanalyse en de zogeheten *Plan-Do-Check-Act*-cyclus. Het doel is om continu te leren van dingen die goed gaan en te voorkomen dat fouten nogmaals worden gemaakt. Gebruikerservaringen nemen bij de check-fase een belangrijke plaats in. Het CBS kijkt hierbij niet alleen naar de eigen processen en de eigen proces-

keten. De keten binnen het CBS maakt immers veelal deel uit van een langere keten die zich buiten het CBS uitstrekt. Het CBS blijft aandacht besteden aan integratie en afstemming met de externe ketenpartners, leveranciers en gebruikers.

Door de managementprincipes van Lean Six Sigma en Lean Operational Management toe te passen wordt de aandacht voor **kwaliteit en efficiency** gecombineerd. Met de ISO9001-certificering wordt de kwaliteit van alle processen geborgd. Als onderdeel van de bij ISO horende *Plan-Do-Check-Act*-cyclus worden interne inhoudelijke audits op processen uitgevoerd.

Ook op andere terreinen wordt de **kwaliteit van de CBS-cijfers** tegen het licht gehouden.

Voor een aantal statistiekprocessen vindt externe validatie plaats. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het bepalen van het overheidstekort als percentage van het bruto binnenlands product. Iedere twee jaar vindt een zogenoemde *dialogue visit* plaats, waarbij de Europese Commissie methoden, proces, revisiebeleid et cetera beoordeelt. Dit bezoek is onderdeel van de afspraken binnen de Europese Unie in het kader van het stabiliteits- en groeipact om de stabiliteit van de Europese Monetaire Unie te handhaven. Daarnaast controleert de Europese Commissie doorlopend het bruto nationaal inkomen.

Eurostat vraagt jaarlijks om verschillende kwaliteitsrapportages over Europees verplichte statistieken. Deze kwaliteitsrapportages bevatten voor een groot aantal variabelen informatie over compleetheid (relevantie), nauwkeurigheid, betrouwbaarheid, tijdigheid, toegankelijkheid, duidelijkheid en samenhang en vergelijkbaarheid. Ook bevatten de kwaliteitsrapporten informatie over revisiebeleid, metadata, publicatie van methoden en bronnen en de lengte en samenstelling van de tijdreeksen. Het CBS streeft ernaar voor alle statistieken inzicht te geven in de nauwkeurigheid van cijfers.

Gedragscodes

Het CBS onderschrijft de **Praktijkcode voor Europese statistieken (European Statistics Code of Practice)** en brengt deze in de praktijk. De Praktijkcode heeft tot doel om het publiek vertrouwen in de statistische autoriteiten en de Europese statistieken te waarborgen. De code beschrijft daartoe hoe Europese statistieken in overeenstemming met de beginselen van professionele onafhankelijkheid, onpartijdigheid, objectiviteit, betrouwbaarheid, statistische geheimhouding, kosteneffectiviteit en de statistische praktijk moeten worden ontwikkeld, geproduceerd en verspreid.

In de CBS-gedragscode is uitgewerkt hoe de beginselen onpartijdigheid, betrouwbaarheid, relevantie, efficiency, statistische geheimhouding en transparantie van belang zijn voor de maatschappij als geheel, voor de gebruikers van statistieken, voor de partijen die informatie aan het CBS verstrekken die de basis van de statistieken vormt en voor de CBS-medewerkers zelf.

Conform het bestuursreglement van het CBS is het beleid inzake integriteit vastgelegd in een Integriteitscode. Het CBS bevordert dat medewerkers zonder gevaar voor hun rechtspositie kunnen rapporteren over vermeende onregelmatigheid of schending van gedragscodes en wet -en regelgeving. Ook beschikt het CBS over een externe en een interne klachtenregeling.

4.4 Prestatie-indicatoren

De prestatie-indicatoren van het CBS hebben een functie als (extern) verantwoordingsinstrument en als (intern) sturingshulpmiddel. Alle indicatoren samen geven een beeld van de prestaties van het CBS, zowel op het gebied van de kerntaken als van de bedrijfsvoering. In 2017 is een project gestart

om de externe prestatie-indicatoren te herzien. De aanleiding daarvoor was tweeledig. Ten eerste was de bestaande set al vele jaren in gebruik. Ten tweede werd in de vijfjaarlijkse evaluatie van het CBS opgemerkt dat de prestatie-indicatoren geen volledig beeld meer gaven van de prestaties van het CBS en dat de streefwaarden ambitieuzer mochten zijn. In **bijlage A** van dit jaarplan staat de geactualiseerde set prestatie-indicatoren voor de externe verantwoording.

4.5 Risicobeheer

In het kader van risicomanagement worden de risico's van het CBS continu tegen het licht gehouden. Hierbij kijkt het CBS in het bijzonder naar de relatie tussen deze risico's en de doelen uit het meerjarigenprogramma, maar ook naar risico's in relatie tot de bedrijfsdoelstellingen, die in het kader van ISO worden benoemd en waarbij beheersmaatregelen worden geïmplementeerd.

Financiële risico's

In de begroting zijn de financiële risico's opgenomen.

IT

Het basisbudget biedt in beperkte mate ruimte voor belangrijke aanpassingen van het ICT-landschap om continuïteits- en kwaliteitsrisico's te voorkomen. Dit vergt een scherpe afweging van kosten en baten bij ICT- en procesherontwerpprojecten. Noodzakelijkerwijs worden belangrijke investeringen op dit gebied vooruit geschoven: vervangingsprojecten starten niet en van andere projecten wordt de scope verkleind of de start vertraagd. Dit heeft als effect dat systemen verder verouderen. Veel daarvan zijn gedurende een reeks van jaren keer op keer aangepast om te kunnen blijven voldoen aan de steeds veranderende omstandigheden. Dit brengt risico's met zich mee ten aanzien van de continuïteit van de statistiekproductie en de kosten van beheer van deze systemen. Deze risico's kunnen zoveel mogelijk worden gemitigeerd door het nemen van procesmaatregelen en zorg te dragen voor een goede monitoring van de performance van systemen. Het CBS stelt zorgvuldig prioriteiten waarbij projecten voorrang krijgen die noodzakelijk zijn voor de bedrijfszekerheid van de statistische processen en beheersing van de risico's of een belangrijke bijdrage leveren aan de te realiseren efficiency. Daarnaast wordt gewerkt met scrum en agile-technieken om een zo hoog mogelijk rendement te verkrijgen uit de ingezette capaciteit.

Kennisuitstroom

Het verdwijnen van kennis doordat personeel met pensioen gaat, is een belangrijk aandachtspunt. De afgelopen jaren is veel aandacht besteed aan het overdragen en delen van kennis. Dit wordt ook in 2019 voortgezet. Recruitment is een ander belangrijk thema van het personeelsbeleid voor 2019. Op het gebied van recruitment heeft het binnenhalen van IT'ers en data scientists de eerste prioriteit. Niet alleen om de uitstroom op te vangen van personeel dat de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, maar ook omdat de arbeidsmarkt voor IT'ers en data scientists krappert wordt. Daarnaast richt een recruitmentteam zich in 2019 op een optimale website voor sollicitanten en een versterkte arbeidsmarktcommunicatie.

5 Governance

De raad van advies van het CBS adviseert de Directeur-Generaal gevraagd en ongevraagd over de uitvoering van zijn taken en bevoegdheden. De raad van advies adviseert de Directeur-Generaal in ieder geval over:

- Het meerjarenprogramma en het werkprogramma van het CBS;
- De wijze waarop de nauwkeurigheid en de volledigheid van de van overheidswege openbaar te maken statistieken kunnen worden bevorderd, zodat deze voorzien in de behoeften van praktijk, beleid en wetenschap;
- De bedrijfsvoering van het CBS en een efficiënte besteding van middelen.

Wanneer de positie van Directeur-Generaal vacant komt, stelt de raad van advies een profielschets op, selecteert de raad van advies kandidaten op basis van een procedure die transparant is en uitsluitend gebaseerd op professionele criteria, en doet de raad van advies aan de minister een aanbeveling.

Om een advies voor te bereiden kan de raad van advies commissies vormen, waarvan ook anderen dan leden van de raad van advies deel uit kunnen maken. Adviezen worden door de raad van advies vastgesteld. De adviescommissies worden voorgezeten door een lid van de raad van advies. De raad van advies stelt in elk geval de volgende adviescommissies in:

- Een auditcomité bereidt de adviezen aan de Directeur-Generaal voor over de bedrijfsvoering, inclusief de financiële verslaglegging en het risicomanagementbeleid;
- Een commissie ICT bereidt de adviezen aan de Directeur-Generaal voor over de strategie, het beleid en de implementatie daarvan op het gebied van informatiebescherming en ICT;
- Een programmaraad bereidt de adviezen aan de Directeur-Generaal voor op het gebied van het meerjarenprogramma, het werkprogramma en het bevorderen van de nauwkeurigheid en volledigheid van de statistiekvoorziening.

De samenstelling van de raad van advies is eind 2018:

Dr. G. Zalm (voorzitter raad van advies)

J. (Johan) van Hall RA RE (plaatsvervangend voorzitter raad van advies, voorzitter commissie ICT)

Drs. C.C.M. Vendrik (voorzitter programmaraad)

Prof. dr. mr. F. (Frans) van der Wel RA (voorzitter auditcomité)

Leden van het auditcomité zijn:

Prof. dr. mr. F. (Frans) van der Wel RA (voorzitter)

Mr. C.M. (Charlotte) Insinger MBA

Drs. P.J.C.M. (Peter) van den Berg

De commissie ICT wordt gevormd door:

J. (Johan) van Hall RA RE (voorzitter)

Dr. C.M. (Tini) Hooymans

Ir. F.K. (Karel) van Lambalgen

Prof. dr. B. (Bibi) van den Berg

De programmaraad bestaat uit:

Drs. C.C.M. (Kees) Vendrik (voorzitter)

Prof. dr. S. (Steven) Brakman

A.M.A.E. (Anne-Marie) Rakhorst

Prof. dr. E.A. (Liesbet) van Zoonen

Advies jaarplan en begroting

De raad van advies heeft positief geadviseerd over het jaarplan 2019 en de begroting 2019. De adviezen zijn voorbereid door het auditcomité, de programmaraad en de commissie ICT.

6 Begroting 2019

In dit hoofdstuk staat een overzicht van de gebudgetteerde kosten en een toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen hierin.

Uitgangspunten begroting 2019

Algemene uitgangspunten

Het CBS heeft ook in 2019 te maken met een krimpend budget als gevolg van de taakstelling Rutte I (structureel: € 37,3 miljoen) en de taakstelling Lenteakkoord (structureel: € 4,4 miljoen). Daarnaast is het budget met € 10,9 miljoen gedaald als gevolg van de taakstelling Rutte II. Deze taakstellingen zijn in de begroting van 2019 verwerkt.

Overige specifieke uitgangspunten

- De personele kosten zijn gebudgetteerd tegen de gemiddelde loonkosten. Voor de begroting 2019 zijn de loonkosten met 6% geïndexeerd ten opzichte van de loonkosten die gebruikt zijn voor de begroting 2018. De effecten van de gestegen lonen (5%) als gevolg van de nieuwe CAO en de gestegen pensioenpremies (1%) zijn hierin verwerkt. Voor 2019 wordt een aanvullende loon- en prijscompensatie van € 3,9 miljoen geraamd conform de indexcijfers van de Macro Economische Verkenningen 2019. Dit bedrag is afgestemd met het ministerie van EZK. De exacte omvang is pas bij Voorjaarsnota 2019 (mei 2019) bekend.
- Als gevolg van de taakstellingen worden frictiekosten, transformatiekosten en sociale kosten verwacht als gevolg van boventaligheid. Huidige inschattingen gaan uit van een extra kostenpost van € 1,5 miljoen in 2019 (in lijn met 2018).
- Kosten voor EU tranches 2019 (hiervan is inmiddels structurele financiering toegezegd) zijn meegenomen in deze begroting.
- Voor omvangrijke cruciale CBS-brede projecten die in lijn zijn met de strategische agenda, is € 6 miljoen aan kosten (inclusief procesvernieuwing) gereserveerd in de "strategische reserve". Hiervan is € 3 miljoen (out of pocket kosten) beoogd voor het programma Phoenix+, € 1 miljoen aan kosten voor de versterking van de IT-organisatie en € 1 miljoen aan kosten voor de vervanging van het bedrijfsvoeringssysteem. Daarnaast is een investeringsbedrag van € 10 miljoen begroot voor investeringen in nieuwe apparatuur voor het rekencentrum.

Begroting 2019

De CBS-begroting 2019 wordt hierna weergegeven:

Bedragen in duizenden euro's	Begroting 2019	Prognose 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Omzet EZK	149.398	146.457	143.193	151.067
Aanvullende statistische diensten	36.802	35.541	33.107	33.998
Gefinancierde niet-verplichte statistieken	4.789	4.927	5.002	5.212
TOTAAL BEDRIJFSOPBRENGSTEN	190.989	186.925	181.302	190.277
Personele lasten	147.469	144.747	138.685	142.010
Extern personeel	7.331	7.905	7.256	7.913
Huisvesting	10.382	12.164	12.345	12.023
Bureaukosten	4.123	3.736	4.667	4.271
Automatiseringskosten	7.224	7.267	7.360	7.720
Totaal reis- en verblijfskosten	3.714	3.698	3.714	3.648
Totaal advieskosten	1.547	1.594	1.733	2.122
Overige bedrijfslasten	3.395	3.008	3.043	3.352
Afschrijvingen	4.142	4.811	5.532	5.693
BEDRIJFSLASTEN	189.327	188.930	184.335	188.752
Resultaat voor mutatie voorzieningen	1.662	-2.005	-3.033	1.525
Voorzieningen	-1.500	-1.500	-1.500	-2.537
TOTAAL RESULTAAT	162	-3.505	-4.533	-1.012
EIGEN VERMOGEN	-3.323	-3.485	-4.513	20

Toelichting begroting 2019

Voor 2019 wordt een positief resultaat van € 0,2 miljoen begroot. Conform het financieel meerjarenkader stijgt het eigen vermogen, maar blijft het eigen vermogen nog negatief (€ 3,3 miljoen negatief eind 2019). CBS heeft de toestemming van het ministerie van EZK gekregen om maximaal een negatief eigen vermogen van circa € 5 miljoen te begroten. Aan het einde van de MJP-periode 2019-2023 dient het eigen vermogen weer positief te zijn.

OPBRENGSTEN

Omzet Ministerie EZK

Bedragen in duizenden euro's	Begroting 2019	Prognose 2018	Begroting 2018
Begrotingsbrief EZK juli 2017	139.184	139.193	139.193
Bijdrage restant taakstelling Rutte II	2.000	4.000	4.000
Loon- en prijscompensatie 2018	3.264	3.264	0
Te verwachten loon- en prijscompensatie 2019 (raming)	3.900	0	0
EU tranche 2019	1.050	0	0
TOTAAL OPBRENGST EZK	149.398	146.457	143.193

Medio juli 2017 is duidelijkheid gekomen over de Rutte II taakstelling. Ter versterking van het eigen vermogen van het CBS, heeft het CBS een additionele bijdrage van € 12 miljoen ontvangen. Deze bijdrage van € 12 miljoen is gerelateerd aan het restant van de taakstelling Rutte II, te weten € 4 miljoen in 2016, € 2 miljoen in 2017, € 4 miljoen in 2018 en € 2 miljoen in 2019. Na 2019 dient het CBS het restant van de taakstelling Rutte II zelf op te vangen binnen de begroting. Daarnaast wordt van 2021 tot en met 2026 de EZK-bijdrage aan het CBS tijdelijk voor de duur van 6 jaar met € 2 miljoen verlaagd.

Voor 2019 wordt een loon- en prijscompensatie van € 3,9 miljoen geraamd conform de indexcijfers van de Macro Economische Verkenning 2019. De raming is met het ministerie van EZK afgestemd. De exacte omvang is pas bij Voorjaarnota 2019 (mei 2019) bekend.

Voor extra EU-werkzaamheden in 2019 ontvangt het CBS een bedrag van € 1,1 miljoen.

Aanvullende statistische diensten

Hieronder vallen alle extern gefinancierde opdrachten, opbrengsten uit hoofde van het beschikbaar stellen van data, projecten Eurostat en opbrengsten uit verkochte licenties Blaise.

Gefinancierde niet-verplichte statistieken

Dit betreffen de niet-verplichte statistieken die voorheen uit het vaste budget van het ministerie van EZK werden gefinancierd en met ingang van 2017 rechtstreeks door de gebruikende departementen worden betaald.

BEDRIJFSLASTEN

Personele kosten (€ 147,5 miljoen)

De personele kosten zijn gebaseerd op de verwachte gemiddelde loonkosten voor 2019, rekening houdend met de gemiddelde bezetting in 2019. In de gemiddelde loonkosten is rekening gehouden met de CAO loonsverhoging van 3% per 1 juli 2018 en 2% per 1 juli 2019. Daarnaast is rekening gehouden met een eenmalige uitkering van € 450 per medewerker die in januari 2019 wordt uitbetaald en is de verwachte pensioenpremiestijging in 2019 hierin verdisconteerd. Per saldo stijgen de personele kosten door een toename van de aanvullende statistische diensten en als gevolg van de CAO loonstijgingen.

Extern personeel (€ 7,3 miljoen)

In de begroting is rekening gehouden met inhuur voor projecten (procesvernieuwing en IT-projecten) (€ 3,3 miljoen), inhuur ten behoeve van aanvullende statistische diensten (€ 1,5 miljoen en inhuur op niet bezette formatieplaatsen (€ 2,5 miljoen).

Materiële kosten (totaal € 34,6 miljoen)

Huisvesting (€ 10,4 miljoen)

De huisvestingskosten van de locaties Den Haag en Heerlen zijn gedaald ten opzichte van 2018 met name door lagere kosten voor BTW-schade, de afstoting van een gebouwdeel medio 2018 in Den Haag en door lagere huurprijzen als gevolg van de contractverlenging.

Bureaunkosten (€ 4,1 miljoen)

De bureaunkosten hebben betrekking op telecommunicatie, porti, uitbesteed drukwerk voor publicatie en kosten bibliotheek. De kosten zijn in lijn met voorgaand jaar.

Automatiseringskosten (€ 7,2 miljoen)

Dit betreffen kosten voor uitbesteed beheer, onderhoud hardware en licenties. De kosten zijn in lijn met voorgaand jaar.

Reis- en verblijfskosten (€ 3,7 miljoen)

De reis- en verblijfskosten bestaan uit het woon-werkverkeer en de kosten voor dienstreizen. De kosten zijn in lijn met voorgaand jaar.

Advieskosten (€ 1,6 miljoen)

De advieskosten bestaan onder andere uit juridisch advies, fiscaal advies, kosten voor uitbesteden van de salarisadministratie, jaarlijkse accountantskosten, kosten samenwerking met universiteiten en IT-advies. De kosten zijn in lijn met voorgaand jaar.

Overige materiële kosten (€ 3,4 miljoen)

De overige kosten bestaan uit projectgebonden kosten, kosten voor inkoop statistisch grondmateriaal, huur zalen en kunst. De kosten zijn in lijn met voorgaand jaar.

Afschrijvingskosten (€ 4,1 miljoen)

In deze begroting is rekening gehouden met vervangingsinvesteringen in het gebouw (€ 2 miljoen) en investeringen in het nieuwe rekencentrum (€ 10 miljoen).

De afschrijvingskosten bestaan met name uit afschrijvingen op cascomodificaties, verbouwingen en meubilair (€ 2 miljoen) en afschrijvingen op IT-middelen (€ 2 miljoen). De kosten zijn gedaald ten opzichte van 2018 doordat de cascomodificaties in 2018 (voor Den Haag) en in 2019 (voor Heerlen) volledig zijn afgeschreven.

Voorzieningen (€ 1,5 miljoen)

Als gevolg van de taakstellingen worden frictiekosten, transitiekosten en sociale kosten verwacht als gevolg van boventaligheid. Huidige inschattingen gaan uit van een extra kostenpost van € 1,5 miljoen in 2019 (conform 2018).

Financieel meerjarenbeeld

Medio juli 2017 is duidelijkheid gekomen over de Rutte II taakstelling. Ter versterking van het eigen vermogen van het CBS, heeft CBS in 2017 van het ministerie van EZK een additionele bijdrage van € 12 miljoen ontvangen. Deze bijdrage van € 12 miljoen is gerelateerd aan het restant van de taakstelling Rutte II, te weten € 4 miljoen in 2016, € 2 miljoen in 2017, € 4 miljoen in 2018 en € 2 miljoen in 2019. Na 2019 dient het CBS het restant van de taakstelling Rutte II zelf op te vangen binnen de begroting. Daarnaast wordt van 2021 tot en met 2026 de EZK-bijdrage aan het CBS tijdelijk voor de duur van 6 jaar met € 2 miljoen verlaagd. In het nieuwe Regeerakkoord is verder geen nieuwe taakstelling aan het CBS opgelegd.

In de volgende staat is het meerjarenbeeld van het eigen vermogen en het resultaat weergegeven.

Eigen vermogen x 1 mln	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Eigen vermogen per 1-1	1,0	0,0	-3,5	-3,3	-2,1	-0,9	0,3
Resultaat boekjaar	-1,0	-3,5	0,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Eigen vermogen per 31-12	0,0	-3,5	-3,3	-2,1	-0,9	0,3	1,5

Het CBS heeft schriftelijk toestemming gekregen van het ministerie van EZK om tot en met het einde van de nieuwe MJP-periode 2019-2023 een licht negatief eigen vermogen te begroten, tot maximaal circa € 5 miljoen. Aan het einde van de nieuwe MJP-periode dient het eigen vermogen weer positief te zijn.

Ondanks het verwachte negatieve eigen vermogen, zal de liquiditeit op basis van de huidige inschattingen naar verwachting positief blijven. Aanvullend heeft CBS nog een extra kredietfaciliteit van € 10 miljoen.

Risicoparagraaf

Deze begroting bevat de volgende financiële risico's

1) In de begroting wordt verondersteld dat cao-loonstijgingen en pensioenpremiestijgingen in 2019 e.v. volledig worden gecompenseerd door EZK. Onvolledige compensatie van CAO-loonstijgingen, pensioenkosten of prijsstijgingen kunnen niet zonder gevolgen voor het statistiekprogramma worden opgevangen. Wanneer dit risico zich voordoet zal het CBS in overleg treden met het ministerie van EZK om te komen tot passende oplossingen.

2) Het basisbudget biedt in beperkte mate ruimte voor belangrijke aanpassingen van het ICT-landschap om continuïteits- en kwaliteitsrisico's te voorkomen. Dit vergt een scherpe afweging van kosten en baten bij ICT- en procesherontwerpprojecten. Noodzakelijkerwijs worden belangrijke investeringen op dit gebied vooruit geschoven: vervangingsprojecten starten niet en van andere projecten wordt de scope verkleind of de start vertraagd. Dit heeft als effect dat systemen verder verouderen. Veel daarvan zijn gedurende een reeks van jaren keer op keer aangepast om te kunnen blijven voldoen aan de steeds veranderende omstandigheden. Dit brengt risico's met zich mee ten aanzien van de continuïteit van de statistiekproductie en de kosten van beheer van deze systemen. Deze risico's kunnen zoveel mogelijk worden gemitigeerd door het nemen van procesmaatregelen en zorg te dragen voor een goede monitoring van de performance van systemen. Het CBS stelt zorgvuldig prioriteiten waarbij projecten voorrang krijgen die noodzakelijk zijn voor de bedrijfszekerheid van de statistische processen en beheersing van de risico's of een belangrijke bijdrage leveren aan de te realiseren efficiency. Daarnaast wordt gewerkt met scrum en agile-technieken om een zo hoog mogelijk rendement te verkrijgen uit de ingezette capaciteit.

3) Een ander risico is dat een deel van de werkzaamheden voor aanvullende statistisch diensten met vaste bezetting wordt uitgevoerd. Indien deze opdrachten afnemen of wegvallen, kan dit tot overbezetting leiden. Binnen het CBS zijn er afspraken opgesteld met betrekking tot de inzet van vast, dan wel tijdelijk personeel voor aanvullende statistische diensten waarbij voor incidentele opdrachten geen personeel met een vast dienstverband mag worden aangenomen.

4) Als gevolg van taakstellingen en mismatches door veranderingen in werkzaamheden worden frictiekosten, transitiekosten en sociale kosten verwacht als gevolg van boventaligheid. Hiervoor is in de begroting voor 2019 een bedrag van € 1,5 miljoen gereserveerd, conform 2018. Om de gevolgen zo veel mogelijk te minimaliseren, wordt gebruik gemaakt van het interne CBS-instrument "Personeelsplein". De doelstelling van Personeelsplein is tweeledig: het oplossen van sociale problematiek, en het bereiken van gewenste en optimale wendbaarheid binnen CBS door het ondersteunen van medewerkers en leidinggevenden bij het vinden van een andere functie of takenpakket binnen CBS. Personeelsplein wordt ingezet op verzoek van de medewerker (vrijwillig traject) of op verzoek van de leidinggevende (niet vrijwillig traject). De doelgroep omvat in principe alle CBS-medewerkers, maar is met name gericht op medewerkers met een medische problematiek, (dreigende) boventaligheid en medewerkers die vrijwillig mobiel willen worden. Samen met de medewerker wordt in kaart gebracht wat de wensen zijn en welke realistische mogelijkheden er voor de medewerker zijn binnen het CBS. Aanvullende scholing kan tot de mogelijkheden behoren. Ook proefplaatsingen om kennis te maken met ander werk of een andere afdeling behoren tot de mogelijkheden. Bij een verplicht mobiliteits-traject is er een mechanisme, het zogenaamde matchingoverleg, om de medewerker op een passende vacature te plaatsen. CBS bereikt hiermee dat boventalige medewerkers worden ingezet op functies waar anders nieuwe medewerkers voor aangetrokken zouden moeten worden.

5) Het verdwijnen van kennis doordat personeel met pensioen gaat, is een belangrijk aandachtspunt. De afgelopen jaren is veel aandacht besteed aan het overdragen en delen van kennis. Dit wordt ook in 2019 voortgezet. Recruitment is een ander belangrijk thema van het personeelsbeleid voor 2019. Op het gebied van recruitment heeft het binnenhalen van IT'ers en data scientists de eerste prioriteit. Niet alleen om de uitstroom op te vangen van personeel dat de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, maar ook omdat de arbeidsmarkt voor IT'ers en data scientists krappere wordt. Daarnaast richt een recruitmentteam zich in 2019 op een optimale website voor sollicitanten en een versterkte arbeidsmarktcommunicatie.

Bijlage A Prestatie-indicatoren

PI nr.	Aandachtsgebied	Definitie	Streefwaarde 2019
1.1	Tevredenheid van de gebruiker/opdrachtgever over het aanvullend statistisch onderzoek van het CBS	Gemiddelde van rapportcijfers die gebruikers/opdrachtgevers geven na afloop van de levering van het aanvullend statistisch onderzoek	Groter dan of gelijk aan 8,0
1.2	Tevredenheid van onderzoekers over microdata-services	Gemiddelde van rapportcijfers die onderzoekers geven over microdataservices (remote access)	Groter dan of gelijk aan 7,8
2.1	Gebruik van open data	Aantal unieke gebruikers van StatLine open data webservices (voor gebruik via apps en voor bulkgebruik)	Groter dan of gelijk aan 400k per kwartaal
2.2	Gebruik van StatLine	Aantal unieke bezoekers StatLine	Groter dan of gelijk aan 250k per maand
2.3	Gebruik van website	Aantal unieke bezoekers website	Groter dan of gelijk aan 400k per maand
2.4	Gebruik in de media (excl sociale media)	Aantal berichten in de media waarin het CBS wordt genoemd	Groter dan of gelijk aan 18k per kwartaal
2.5	Gebruik in de Kamer	Aantal keren dat het CBS in Kamerstukken wordt genoemd	Niet van toepassing
3.1	Punctualiteit van nieuwsberichten	Percentage op de geplande datum gepubliceerde berichten	Groter dan of gelijk aan 99%
3.2	Punctualiteit verplichte leveringen aan Eurostat	Percentage op of voor de voorgeschreven c.q. afgesproken deadline gerealiseerde leveringen van EU-verplichtingen aan Eurostat.	Groter dan of gelijk aan 99%
4.1	Afwijking voorlopige en definitieve cijfers BBP	Het aantal keer dat de definitieve kwartaalcijfers voor de volumeraming BBP van een jaar meer dan 0,75 procentpunt afwijken van de flash-ramingen	Voor minimaal drie kwartalen van een jaar moet de afwijking kleiner zijn dan 0,75 procentpunt.
5.1	Juistheid van de berichten	Percentage berichten dat is vervangen door een gecorrigeerd bericht.	Kleiner dan of gelijk aan 0,5%
5.2	Juistheid van de cijfers op StatLine	Aantal correcties op StatLine	Kleiner dan of gelijk aan 1,5% van het aantal StatLine-leveringen
6.1	Hoogte van de regeldruk	Uitkomst van de jaarlijkse regeldruk zoals gemeten met de overheidsbrede meetwijze	P.M.
7.1	Tevredenheid van de medewerkers	Algemene tevredenheid van CBS-medewerkers met hun werksituatie	Groter dan of gelijk aan 7,3
7.2	Ziekteverzuim	Een verhoudingscijfer dat aangeeft welk percentage van de contracturen van medewerkers niet productief was wegens ziekte binnen de periode waarover	Kleiner dan of gelijk aan Verbaannorm minus 0,2% in het betreffende verslagjaar

PI nr.	Aandachtsgebied	Definitie	Streefwaarde 2019
		wordt gerapporteerd.	
7.3	Instroom	Aantal medewerkers met nieuwe aanstelling	Groter dan of gelijk aan 5% nieuwe medewerkers per jaar
8.1	Getrouwheid van de jaarrekening	Toestand van het financiële beheer	Financieel beheer op orde blijkend uit een goedkeurende accountantsverklaring
8.2	Doelmatigheid van het CBS	Outputindex / kostenindex	Groter dan of gelijk aan 1,5% doelmatiger dan t-1
8.3	Financiële kerncijfers van het CBS	De conformiteit van de financiële kerncijfers (exploitatie resultaat, stand liquide middelen en eigen vermogen) met de meerjarenbegroting	Een waarde per einde van het boekjaar gelijk aan de meerjarenbegroting of positiever.
9.1	Beschikbaarheid IT-infrastructuur	100% minus 100% (downtijd als gevolg van prioriteit -1-infraverstoringen in de periode / totale 7 x 24 uur timeframe minus geplande serviceweekend tijdbeslag per periode)	Groter dan of gelijk aan 99,7%
9.2	Stabiliteit IT productie	Aantal incidenten met prioriteit 1 of daarbinnen prioriteit 0. Prioriteit 1 (P1) betreft incidenten met hoge impact op de dagelijkse operatie waarbij (bedrijfskritische) systemen, applicaties of grote aantallen mensen geraakt worden, daarbinnen worden incidenten als prioriteit 0 (P0) aangemerkt als het gaat om storingen in het proces van dataverzameling, extern geleverde dienst(en) of kritieke processen/imagobepalende statistieken waarbij sprake is van minimaal één van onderstaande voorwaarden: oplostijd is dusdanig lang dat kritieke timing in het geding komt (deadlines); er is sprake van (potentiële) imagoschade; of betreft een continuïteitsprobleem dat zich kenmerkt door meerdere kortstondige P1-storingen binnen korte periode.	Kleiner dan of gelijk aan 50 P1-incidenten per jaar, waarvan niet meer dan 4 P0-incidenten
9.3	Effectiviteit IT-afdeling	Percentage van het aantal meldingen dat binnen de afgesproken tijd is opgelost	Groter dan of gelijk aan 90%
10.1	Innovatieve producten	Aantal innovatieve producten op het gebied van big data op het Innovatieportaal van de CBS-website (bèta-site) in de verslagperiode	Groter dan of gelijk aan 18
11.1	Conformiteit met erkende toetsingskaders	Gecertificeerd voor de toetsingskaders: ja/nee	Antwoord = ja
11.2	Aantal bij de AP gemelde datalekken	Aantal bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) gemelde datalekken	0

Bijlage B. Organisatie per 31 december 2018

Directeur-Generaal

Dr. T.B.P.M. (Tjark) Tjin-A-Tsoi

Plv. Directeur-Generaal

Dr. A.H. (Bert) Kroese

Hoofddirectie CBS Communicatie en Nieuws

Drs. M.P.M. (Mike) Ackermans

T.J.M. (Thomas) Ruigrok (plv.)

Hoofddirectie Bedrijfsvoering, IT en Methodologie

Drs. W. (Wim) van Nunspeet

Drs. M. (Marijke) Renaud (plv.)

Hoofddirectie Dataverzameling

Dr. A. (Astrid) Boeijen

Ir. J.H. (Jeroen) van Velzen (plv.)

Hoofddirectie Economie, bedrijven en nationale rekeningen

Drs. J.C.M. (Hanneke) Imbens

Drs. H.J.C.M. (Hank) Hermans (plv.)

Hoofddirectie Sociaal-economische en ruimtelijke statistieken

Dr. H. (Huib) van de Stadt

Drs. M.J.M. (Marleen) Verbruggen (plv.)

Centrale Beleidsstaf

Drs. V.J. (Vera) de Witte

Chief Information Office

M. (Matjaz) Jug

Blaise

Drs. H.J.A. (Harry) Wijnhoven (wnd.)

Bijlage C. Gebruikersraden

Om de hoofddirecteuren van het CBS te adviseren over specifieke thema's en onderwerpen zijn diverse raden ingesteld. De voorzitters van deze raden vergaderen jaarlijks met de Directeur-Generaal.

Eind 2018 zijn de voorzitters van deze raden:

M.A. (Michaël) van Straalen	Berichtgeversraad
Drs. E.E. (Eduard) van de Lustgraaf	Gebruikersraad bedrijfseconomische statistieken
Prof. dr. ir. I. (Ionica) Smeets	Communicatieraad
Dr. A. (Albert) van der Horst	Gebruikersraad macro-economische statistieken
Prof. dr. P.G.M. (Peter) van der Heijden	Methodology Advisory Board
Dr. M.J. (Michiel) Bijlsma	Gebruikersraad microdata
Dr. V.C.M. (Véronique) Timmerhuis	Gebruikersraad sociale statistieken
Prof. dr. P.J. (Peter) Boelhouwer	Gebruikersraad statistieken van de leefomgeving

Bijlage D. Wegwijzer

Het CBS verzamelt gegevens bij personen, bedrijven en instellingen. Het CBS stelt de uitkomsten van de onderzoeken zo snel mogelijk op verschillende manieren voor iedereen tegelijkertijd gratis beschikbaar.

CBS-website (www.cbs.nl)

De huidige CBS-website geeft toegang tot resultaten van CBS-onderzoeken en biedt themagerichte informatie over kerncijfers van Nederland. Alle verschenen publicaties staan overzichtelijk gerangschikt op de website en gedetailleerde cijfers zijn te raadplegen via de gratis databank StatLine. Op de website staan ook een actuele publicatiekalender en een productencatalogus.

Daarnaast biedt het CBS nog vier doelgroepenwebsites aan. Kijk hiervoor op:

- www.werkenbijhetCBS.nl;
- www.cbsinuwbuurt.nl;
- www.cbsvooruwbedrijf.nl;
- www.cbs.nl/cbsindeklas

Naast de website verspreidt het CBS zijn output ook via

- YouTube (<http://www.youtube.com/statistiekCBS>);
- Twitter (<http://www.twitter.com/statistiekCBS>);
- Facebook (<https://www.facebook.com/statistiekCBS>);
- Instagram (<https://www.instagram.com/statistiekCBS>);
- LinkedIn (<https://www.linkedin.com/company/centraal-bureau-voor-de-statistiek/>)

Open data

Sinds 2014 biedt het CBS alle tabellen in StatLine als open data aan in de vorm van datasets (<http://opendata.cbs.nl/dataportaal/portal.html>). Ook is een webapplicatie ontwikkeld die gebruik maakt van Open data en die alle tabellen uit StatLine in grafiek- of kaartvorm laat zien (<http://opendata.cbs.nl/dataportaal/index.html>). De webapplicatie is geoptimaliseerd voor tablets.

Corporate nieuws

CBS Corporate nieuws (<http://corporate.cbs.nl>) bevat actuele achtergrondartikelen over onder andere samenwerking met externe partijen, gebruikers en relaties van het CBS, nieuwe producten en diensten, evenementen en internationale ontwikkelingen. Het is de digitale opvolger van het papieren relatiemagazine en bestemd voor de externe relaties van het CBS. De artikelen kunnen eenvoudig gedeeld worden via Facebook, Twitter en LinkedIn.

Innovatieportaal

Op het innovatieportaal (<https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/innovatie>) presenteert het CBS zijn diensten en producten in ontwikkeling op het gebied van innovatie.

Infoservice

Het centrale informatiepunt voor algemene vragen over het CBS en zijn producten is te bereiken via telefoon (088) 570 70 70 en infoservice@cbs.nl

European Statistical Data Support

Statistische informatie over Europa die afkomstig is van het Europese statistiekbureau Eurostat is telefonisch op te vragen via (088) 570 70 70 (keuze toets 5) of door middel van info@service.nl

CBS Contact Center

Het centrale informatiepunt voor bedrijven, instellingen en personen bij vragen over CBS-vragenlijsten of ander enquêtemateriaal is te bereiken via telefoon (045) 570 64 00, e-mail: contactcenter@cbs.nl of via het contactformulier op de CBS-website: www.cbs.nl/vooruwbedrijf.

Persdienst

Het centrale informatiepunt voor de media is te bereiken via telefoon (070) 337 44 44 of e-mail: persdienst@cbs.nl. Meer informatie staat op de CBS-website: www.cbs.nl/nl-nl/overons/contact/pers.

Centrum voor Beleidsstatistiek

Het Centrum voor Beleidsstatistiek biedt verschillende diensten aan:

- Het verrichten van aanvullend statistisch onderzoek op beschikbare brongegevens;
- Het adviseren van gebruikers zoals departementen, planbureaus, gemeenten en andere overheidsinstellingen bij het vinden, het gebruik en het opstellen van de benodigde informatie voor beleidsvoorbereiding en de evaluatie daarvan;
- Het toegankelijk maken van microdatabestanden waarmee onderzoekers die door de DG gemachtigd zijn onder strikte beveiligingsvoorwaarden zelf de gewenste analyses kunnen uitvoeren op deze microdatabestanden. Zie voor meer informatie: <https://www.cbs.nl/microdata>

Aan de diensten van het Centrum voor Beleidsstatistiek zijn kosten verbonden. Nadere informatie is verkrijgbaar via telefoon (088) 570 70 70 of via: <https://www.cbs.nl/maatwerk> of maatwerk@cbs.nl of microdata@cbs.nl.